

זמני כניסת ויציאת השבת לפי אופק ירושלים ומעלה אדומים:

- הדלקת נרות 18:46
- צאת השבת 20:07
- ר"ת 20:44

שיר ליום השבת

"ואכלתם לחמכם לשובע וישבתם לבטח בארצכם, ונתתי שלום בארץ".
 כתב רש"י 'אם אין שלום אין כלום... שהשלום שקול כנגד הכל. וכן הוא אומר: "עושה שלום ובורא את הכל".'
 כמה זוגות יכולים להציד על כך, ש"אם אין שלום אין כלום". אבל הם מתעלמים מנקודה אחת, שהכתוב אומר: "ונתתי שלום בארץ" - כלומר, השלום צריך נתינה, אינו נעשה מאליו. "עושה שלום", יש לעשותו!
 סיפר הרב גלינסקי זצ"ל:
 פעם אמרתי בחתונה:
 אתם ודאי יודעים שאני גדול יותר ממהאון האדיר רבי חיים קנייבסקי שליט"א!
 הסתכלו עלי, איך לומר, בשעשוע.
 אמרתי: אני רציני, ואביא לכם ראיה - לפני שנה ורבע ערך הרב סיום על ש"ס בבלי וירושלמי וחילק יין ואמרנו 'לחיים'. אמרתי לו: "לחיים, יזכה לסיום נוסף בעוד שנה!" והרב ענה: "אמן, וכן למר" - ועיניכם האורות: ברכת התקיימה בו, וברכתו לא נתקיימה בו... אתם צוחקים, ובצדק. כי הוא למד, ואני לא. ושלא לומדים, מה מועילות כל הברכות! אז אגלה לכם, שזה לא רק בלימוד - אנשים מבקשים ברכה לשלום בית, ומברכים בחפץ לב - אבל מה הם עושים עבור זה? כמה הם מתחשבים, וכמה הם מוותרים?! ובלא זה, מה ערך לברכות! ובענין זה, נשאלתי - על הכל מתפללים בתפילות העמידה, על שכל ובריאות ופרנסה ותשובה ותורה וגאולה. מדוע לא תיקנו בקשה לשלום בית? ועניתי: ודאי תיקנו, אך אין אוזניך שומעות מה פ"ך מדבר! שאל: איפה תיקנו? ואמרתי: "ונפשי כעפר לכל תהיה!"
 מבין אתה, אנשים סבורים ששלום בית הוא דבר התלוי בשני גורמים. ראשית, בצד השני. ושנית, בריבונות של עולם שישפיעו. ואינם מבינים שבראש ובראשונה תלוי הוא בהם. ואם נפשם כעפר תהיה, מובטח שלום ביתם!...
 כמה עומק צפון בבקשה זו, של "עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו" - כידוע, כל בריה שאין בה עצם אינה מתקיימת י"ב חודש. וסוף של זבוב יש, נושך כצרעה ושמו 'בקא', ואינו חי אפילו יממה! "אמר רב, לית בקא בר יומא", לא תמצא ממינו מי שהשלים יומו!
 הקשה רב פפא לאביי, והלא יש פתגם עממי המספר: שבע שנים מרדה הבקית על בעלה, באמרה: ראית אדם שמן שעלה מן הנהר ומצצת דמנו, ולא הודעת ליו? אכלת לבדך - תחיה לבדך!
 גזרה עליו שבע שנות רוהג וניכור!
 ואיך אמרו שאינם חיים אלא יום אחד?
 ענה לו: "בשנים שלהם" המדובר.
 "שבע שנים", שלהם זו שעה וחצי, שעתים.
 מדוע כללו פתגם זה בגמרא, וכי מפתגמיהם אנו חיים? אבל דבר גדול השמיעונו, לקח נוקב כל כך - גברת בקא, טיפשה שכמותך! כל חיך כמה שעות - על מה את מבזבזת אותם? על ריב שטותי עם בעלך, האם אכל לבד או לא?! חסרים לך בני אדם שתמצצי דמם!
 על מה את רבה, ואת מי את מענישה!
 על מה את מבזבזת את החיים הקצרים שלך!
 כואב הלב!
 הבקית טיפשה, אבל אנו, חיים שבעים שנה! אנו יכולים לבזבז את חיינו על ריבים טיפשיים... אבל "עושה שלום במרומיו" - איך מסתכלים עלינו משם, ממרומים, מעולם הנצח!
 האין הם נדים לנו ומרחמים עלינו?! האין אנו צריכים לנווד לצעמינו?!...
 האם כדאי, האם מוצדק, כלום לא חבל?!...

מאורה של הפרשה

סיפר הרב גלינסקי זצ"ל:
 כשהגענו לבני ברק השתקענו, תרתי משמע, בדירת חדר במרתף. בקומה מעלינו התגורר ניצול שואה פורק עול, ממורמר ומתריס, להכעיס'ניק. הוציא עצמו מן הכלל, וכפר בעיקר.
 בחרתי להתעלם ממנו, אבל הוא לא הניח לי. בעל כורחי נאלצתי לענותו כאילוולת ולהוכיח לו טעותו. יום אחד אני חוזר מבית הכנסת פונה אל המרתף, ורואה אותו בחלון. אי אפשר היה לטעות: עטוף טליתו ועטור בתפילין!
 רגלי הוליכוני לביתו, נקשתי על הדלת. "מה קרה?", שאלתי.
 "אל תשאל", ענה. "כאב לי בצד, ערכתי בדיקות והגיננו תשובות המצב לא טוב".
 נג, צרפתי את ברכותי לתפילתו.
 ירדתי מביתו, והבנתי - לא יוכוחים נחוצים, לא פולמוסים ותוכחות. כאב אחד, בדיקות ותוצאות, זה מה שחסר!
 ושמעתי מהסטייפלר זצ"ל: כתוב שכל הכוונס כל מיני גיהנם שולטין בו. וחולי מעיים שולט בו. ותמה: הרמב"ן כתב ששעה אחת במדור הקל בגיהנם, נוראה מחיים של יסורי איוב. אז לאחר שמזהירים שהכוונס עלול לכל מיני גיהנם, ועוד חולי המעיים. אתמהה - והשיב, מה נעשה והגיהנום בשמים, ואילו חולי המעיים פה... הגיהנם ערטיילאי, וחולי המעיים מורגש.
 (והגדת)

נקודה למחשבה

האמונה והבטחון בהש"ת במביאים שלום ושלחה. כשהאמונה רופפת, רופפות גם פעימות הלב, מלחץ, דאגות ומאורעות החיים...
לרבי שלמה כהן זצ"ל היה בית דפוס במעלה רחוב רבי טרפון בבני ברק.
 ביום מן הימים בא יהודי ופתח לידו בית דפוס. היה זה בתקופת החזון איש, בני ברק היתה כמו כפר, ושני דפוסים? זה פשוט לקחת את הלחם מהפה...
 רבי שלמה למד את ההלכות, עד שברר שאין לבעל הדפוס שליידו דין 'רשע' היורד לאמנות חברו. ואז פשוט ניגש אליו לפתח בית הדפוס, ברכו לשלום ואמר:
 "שמע נא רבי יהודי, אתה הרי חדש בענף, הנך עלול ליפול, חלילה, זה לא פשוט בכלל. לכן, את הנייר כדאי לך לקנות דווקא במקום פלוני, כי במקום אחר תסתברך. ואל תחשוב שאני אומר לך סתם כי הרבה רמאויות יש בתחום הנייר". וכך המשיך להדריך אותו בענין הדיו והמכונות. (ויראוב)

ברכת שבת שלום!
עריכה: משפחת שמעיה
 לע"נ אבינו הר"ר אילן סבח בן סניורה ז"ל
 להקדשות ולתרומות 054-8403899

נא לשמור על קדושת הגיליון. אסור לקרוא בזמן התפילה וקריאת התורה.
הצלחה ברו"ג: משי' צבי **זווג הגון:** אורית יהודית בת מרים דבורה פנינה. יעקב משה בן מרים דבורה פנינה יוסף בן מרים דבורה פנינה.
רפ"ש: תהילה בת שונמית. מלכה בת נעמי. רפאל ברוך דבב בן רחל חוה בת אסתר. הלל בן יעל אסנת. **לע"נ:** הגר"ע יוסף בן גורגיה זצ"ל. הגה"ר אהרן יהודה לייב שטיינמן זצ"ל יוסף בן רחל ז"ל. דניאל בן אסתר ז"ל. משה בן דניאל ז"ל. ששון בן מסעודה ז"ל. סניורה בת מתוקה ז"ל

מלאכת טוחן

הדרת המלאכה: חלוקת גוף מוצק לחלקים קטנים לשם הכשרתם לשימוש.
המלאכה במשכן: במשכן שחקו את הסממנים לעשות מהם צבע שבו צבעו את היריעות.
אב המלאכה: הטוחן בכלי המיועד לטחינה, כגון אדם הטוחן בריחיים, וכן הכובש תבלין וכיוצא בזה במכתשת שהיא כלי המיוחד לטחינה, חייב משום טוחן.
תולדות המלאכה: חיתוך ירק בסכין דק דק, וכן ניסור עצים כדי ליהנות מהנסורת, כי בכך הוא הפוך גוף אחד לגופים קטנים רבים. לכן יש בעשייתם חיוב מהתורה.

- ⊗ כל פעולה שגורמת חלוקת דבר לחלקים קטנים כדי שיהיה נוח להשתמש בהם, נחשבת כמלאכת טוחן.
- כגון: הטוחן תבואה, קפה, פירות, ירקות, תבלינים, וכן המנסר עצים כדי להשתמש בנסרים.
- ⊗ אסור לחתוך בסכין דק דק פירות או ירקות.
- ⊗ העיקר להלכה להתייר לחתוך דק דק על מנת לאכול לאלתר, והמחמיר ממידת חסידות לחתוך את הירקות של הסלט לחתיכות גדולות קצת, תבוא עליו ברכה.
- ⊗ גדר "לאלתר" - סמוך לאכילה ממש.
- ⊗ אם חתך את הירקות דק דק שעה או שעתיים קודם הסעודה, אף על פי שעשה שלא כהוגן, מכל מקום אין הירקות נאסרים משוך כך, ובדיעבד מותר לאוכלם.
- ⊗ גדר "דק דק" - לא נודע לנו, לכן צריך לחתוך חתיכות גדולות במקצת.
- לאור האמור לעיל, הקוצץ ירקות או פירות, יחתוך חתיכות גדולות במקצת וגם יהיה סמוך לסעודה.

(אור ההלכה)

אין אדם נגזר לשאף שאין לו כוחות אחרים.

למה הדבר דומה?

לבחור עני מרוד, לא היה מה לאכול והיכן לישון. כיצד התקיים? מידי ערב הסתובב בגן הציבורי, ליקט מהפח את השיריים שהשליכו הילדים במהלך היום, ואכל. הוא התהלך עם בגדים שמעטאס, סמרטוטים, וישן את שנת הצהרים וחלק מהלילה בגן הציבורי. יום אחד עבר ליד הגינה המלך בכבודו ובעצמו, במרכבתו ההדורה. בעוברו שם הביט לעבר הגינה, ועינו קלטה את הבחור העזוב והמסכן לבוש הסחבות. היה נראה לו כי הבחור לעניין, והוא ביקש שיקראו לו. הבחור הגיע, והמלך פתח עמו בשיחה. הלה ניהל שיחה בטוב טעם ודעת. המלך שאל, והוא ענה כמשכיל ובר דעה.

אמר המלך: "יש לי בת יחידה, התרצה להיות חתני?" מובן כי הצעה כזו, משמעותה עליה מופלאה מבירא עמיקתא לאיגרא רמה. עליו להתלהב ולקפוץ על הרעיון. אבל, אם הבחור הדיוט שבהדיוטות, הוא שואל: "אדוני המלך, הכל טוב ויפה, אבל כמה נדוניה אקבל?" חשוב לי קודם כל לשמוע באיזו נדוניה מדובר, ואז אחליט ואשיב מחר - לכאן או לכאן..." מה נדוניה? לבחור עני ואביון מציעים להיות חתן המלך, וכי בבית המלוכה חסר משהו? הדיוט שכמותך.

אמר המגיד מדובנא זצ"ל:

כלל ישראל היו משועבדים במצרים. הקב"ה בישר להם את הבשורה הגדולה: "ואתם תהיו לי ממלכת כוהנים וגוי קדוש", "סגולה מכל העמים" - אתם תהיו עם ד'. וכי הם שאלו: רגע, רגע, מה השכר? מה הנדוניה? מה אתה נותן לנו תמורת הסכמתנו?!... ודאי לא! כי אין דבר יותר נפלא מאשר להיות עם ד'. יוצאים משפל המדרגה ונהיים עם סגולה.

ממילא אין גם מה לפרט בתורה אודות שכר המצוות, כי ב"ואתם תהיו לי ממלכת כוהנים וגוי קדוש", טמון כל העתיד וההווה - העושר והאושר. ואין שכר גדול מזה. (נ"ה)

כבוד התורה

הרגישות המיוחדת שנכרה אצל גדולי הדורות מפני כל צער אלמנה עמדה בראש סולם העדיפויות שלהם, ולא היו בעולם לא חומרה ולא מנהג, שקדמו לה, אף אם היו אלו מנהגים, אשר כבר רבות בשנים הקפידו עליהם.

השרף מבריסק, המהר"ל דיסקין זצ"ל, נהג להקפיד לאכול בפסח מצות אך ורק לשם קיום המצווה, ועל מצוות ליל הסדר השיגח בכל דקדוקי ההלכה, תוך שמירת החיטים לאפיית המצות מכל שמץ חשש. אדם מיוחד היה לו, למהר"ל, שהיה נאמן עליו ביותר, ואותו מינה לשמור את החיטים עד לזמן האפייה, אך לדאבון לב חלה התלמיד ונפטר. כשהגיעה שעת קצירת החיטים בשנה שלאחר מכן, באו תלמידיו ושאלו למי יעבירו מצתה את שק החיטים לשמירה עד פסח, תשובתו של המהר"ל היתה: "לאלמנה".

התפלאו התלמידים: "כי האלמנה כל כך נאמנת, עד שניתן לסמוך עליה בעניין כה רגיש זה, הדורש הקפדה הלכתית מיוחדת?" השיב המהר"ל דיסקין: "כל ההדורים שבעולם אינם כדאיים, למול אנחה אחת של אלמנה...".

(ומתוק האוח)

"אם בחוקתי תלכו"

'שתהיו עמלים בתורה' (רש"י). תורה נקנית בעמל, וארבעה דרכים יש לעמל של לימוד התורה: פרד"ס - פשט, רמז, דרש, וסוד. וצריך ללמוד לפי הסדר הזה דווקא: קודם כל פשט, ורק בסוף את הסוד. ועל מי שהפך את הסדר והתחיל בסוד, אמר רבי יהודה פתיה: "אל תהיו כסוס כפרד אין הבין" (תהלים ל"ב). "פרד" - ראשי תיבות: פשט, רמז, דרש, והיכן רמוזה המלה סוד? באות ס' שבסוף המלה "סוס". וזהו שאומר הכתוב: "אל תהיו כסוס" ורק אחר כך "כפרד אין הבין". אלא לימדו לפי הסדר. (ומתוק האוח)

(ומתוק האוח)

"ונתתי שלום בארץ"

'אם אין שלום אין כלום. שהשלום שקול כנגד הכל. עושה שלום ובורא את הכל': באחת מנסיעותיו של **מרן הגאון הרב שטיינמן זצ"ל** לחו"ל ניגש אליו יהודי זקן, ואמר כי ברצונו לבקש מראש הישיבה עצה לשלום בית... "בן כמה אתה?" שאל הרב, והלה השיב: "בן שמונים וחמש". אמר לו ראש הישיבה: "בגיל שמונים וחמש כבר אפשר ללמוד לוותר. הגיע הזמן!".

"אם בחוקתי תלכו"

הלל הזקן בשמחת בית השואבה היה אומר: "למקום שאני אוהב, שם רגלי מוליכות אותי!" נראה לאן רגלינו מוליכות אותנו, ונדע מה המקום שאנו אוהבים! "אם בחוקתי - תלכו", פרש רש"י: 'שתהיו עמלים בתורה', ואז תגיעו לתחושת ערבותה ומתיקותה, או אז תמשכו אחריה מאליכם, ויהיו רגליכם מוליכות אתכם לבית הכנסת ולבית המדרש!

(והדרת)

לראות את הברכה

"והשיג לכם דייש את בציר" - 'שיהא הדייש מרובה, ואתם עסוקים בו עד הבציר, ובבציר תעסקו עד שעת הזרע'. "ואכלתם לחמכם לשובע" - 'אוכל קמעא, והוא מתברך במעיו' (רש"י). **רבי יוסף שאול נתנזון,** בעל שו"ת 'שואל ומשיב', שואל: מה הקשר בין הדייש והבציר המרובים - לבין המזון המתברך במעיים? ותרץ על פי דברי **הרבי מסאטמר בעל הישמח משה,** המביא את דברי הגמרא, שלאדם עיוור קשה להגיע לתחושת שובע, משום שחלק ניכר מן השובע נובע מראיית המזון. מאחר ונראה את הריבוי של הדייש ושל הבציר, נהיה שבעים, ויתקיים בנו "ואכלתם לחמכם לשובע" - אוכל קמעא, והוא מתברך במעיו. ומקיש זאת אלינו - אף אנו, כולנו, כ'עיוורים'! אין ספק, כל מה שהקב"ה עושה הרי זה לטובה, אולם לא תמיד אנו יכולים לראות שזה טוב. לכן, מבקשים אנו אפוא: 'שבענו מטובך' - תראה לנו שזה טוב, ונחיה 'שבעים'. (נ"ה)

(נ"ה)

אל תעץ ליהוה חז אלה, לנראה לך לחשוב שיש לך חיים חיים.

הגאון המקובל רבי ששון מזרחי זצ"ל היה ידוע באהבת ישראל שבערה בקרבו כאש. פעם ניגש אליו בחור ישיבה חשוב וביקש ממנו שיתפלל בעבורו לדיווג הגון, אחר שזמן לא מבוטל הוא מחפש את בת זוגו והדבר אינו מסתייע בידו. רבי ששון שאלו לשמו ולשם אמו, ברכו שימצא בקרוב את זיווגו האמתי ופטרו לשלום. חלפו להן כמה שנים, ואותו בחור, שלא נענה, החליט ללכת ולבקש שוב את ברכת רבנו. הוא היה בטוח שהרב אינו זוכרו כלל ועקר. ועל כן, כאשר פגש ברבי ששון, פנה אליו בבקשה: "רבינו, אני פלוני בן פלונית, ברכני נא בזיווג הגון". מה מאד נדהם אותו בחור, כאשר טרם הספיק לסיים את דבריו, שלף רבי ששון נייר מכיסו והראה לו את שמו הרשום עליו. וכך אמר הרב, שאהבת ישראל בערה בתוכו בחום: "דע לך, כי מאז שביקרת אצלי לפני כמה שנים וביקשת שאתפלל עליך, עדיין אני מעתיר עליך בתפילה, שתמצא את זיווגך האמתי". מקרה דומה ארע עם חולה, שאביו חילה את פני רבי ששון שיתפלל על בנו שיבריא. עברו כמה שנים, והבן החולה, שפגש ברבי ששון, ביקש ממנו שיעתיר עליו ברכה. ומה היתה תשובתו של הרב? "אביך היה אצלי לפני כמה שנים, ומאז אני מתפלל בעדך תמיד ומזכירך בתפילתי".

(מרוץ לשולחן ערוך)

"ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פועלתך"

בישיבת קמניץ שימש כמשה רבי משה אהרן שטרן זצ"ל. פעם הוא נסע לאמריקה לאסוף כסף לישיבה. ביום הראשון בבוקר גילה כי בבית המדרש המרכזי הגדול ליד האכסניה מתפללים שחרית וקריאת שמע לא בזמן של ה'מגן אברהם'. הוא רצה להתפלל בזמן, ולכן הלך להתפלל במקום אחר. בדיוק באותו יום הגיע לבית הכנסת המרכזי עשיר מצרפת. אחרי התפילה הוא נתן לכל ה'משולחים' ועושי המגביות שהיו שם מאה פרנק. כל מי שניגש אליו - קיבל. באמצע היום, פגש אחד המשולחים את רבי משה אהרן שטרן, ואמר לו: "מדוע הלכת לחפש מנין אחר, אם היית נשאר אתנו, היית מקבל מאה פרנק..." ענה רבי משה אהרן: "אני מאמין באמונה שלמה שמחמת שהלכתי לחפש מנין של זמן קריאת שמע, לא יהיו לי הפסדים". אמר לו האיש: "רבי משה אהרן, עם כל הכבוד לביטחון שלך, אבל סוף כל סוף לי יש מאה פרנק, ולך אין". דיבורים מבהילים. סיפר רבי משה אהרן:

מיד פניתי לריבוננו של עולם בבקשה, שיראה ליהודי הזה שמצווה לא מפסידים. הגיעה שעת מנחה ומעריב, ורבי משה אהרן הלך לבית כנסת ההוא, המרכזי. ניגש אליו אותו משולח, והצביע לו: "תראה, הוא נמצא פה שנית, העשיר מצרפת". לאחר 'מנחה' ניגש אליו רבי משה אהרן ואמר "באתי בשביל ישיבת קמניץ". הלה הוציא מאה פרנק ונתן לו.

העשיר נשאר להמתין לשיעור שהיה בין מנחה למעריב. רבי משה אהרן, כאורח, כובד לומר את שיעור המשניות. מיד אחרי השיעור ניגש העשיר לגבאי והתעניין: "האם אתה מכיר את מגיד השיעור?" "לא, אינני מכיר אותו אישית, אבל הוא נראה בן אדם ישר". בסיום השיעור ניגש אליו העשיר ואמר: "אני שומע שאתה בן אדם ישר, אם כן קח עוד שלש מאות פרנק".

ר' משה אהרן היה מאריך בתפילה. אחרי מעריב, המתין לו העשיר, ואמר לו: "תשמע, אמרו לי כי אתה בן אדם ישר. באתי מצרפת, היה לי כך וכך כסף שיעדתי לחלק כאן, ונשארו לי אלף פרנק שלא חילקתי עדיין, תיקח אתה את האלף פרנק בשביל ישיבת קמניץ".

המשולח שהתריס בבוקר, ראה את המחזה והתפעל. ניגש אל רבי משה אהרן ואמר: "אם היית בא אתנו בבוקר, הוא לא היה שואל עליך. היית מקבל מאה פרנק ושלוש על ישראל. אך כיון שלא היית בבוקר, בערב כבר היית מולו כבן יחיד, הוא שם עליך עין כיצד אתה מלמד משניות, התעניין ושאל, ומכך קבלת סך הכל אלף ארבע מאות פרנק. כל זה בזכות ההקפדה על זמן קריאת שמע של ה'מגן אברהם'". מתורה ומקיום מצוות לא מפסידים.

(יחיראב)

ואהבת לרעך כמוך

מסופר על הרב מטשיבין זצ"ל: ברחביה היה יהודי מסכן בשם מנדל, ששיכנע את עצמו שהוא יודע לשיר יפה, והוא התחיל להתחזן בכל מקום. הילדים קלטו את הענין, והיתה להם פרנסה ברזוח... הם התחילו לצחוק עליו ולחקות אותו... הרב מטשיבין זצ"ל שמע על המקרה והחליט לעזור לאותו יהודי מסכן, מה עשה?

קרא לו לביתו, וביקש שישיר לו, כי זה ממש מחיה אותו. כשגמר לשיר, נתן לו הרב מטבע, ואמר לו שיבוא אליו גם למחרת. וכך, מדי יום היה היהודי מגיע לבית הרב, שר ומקבל מטבע.

עד שיום אחד אמרו לו בני ביתו: "ר' מנדל תשמע, מהיום תקבל מאתנו מטבע בלי לשיר".

עברו כמה ימים, והרב רואה שמנדל "החזן" לא בא. שאל הרב למה מנדל לא מגיע, ובני הבית סיפרו שהציעו לו לבוא ולקבל מטבע בלי לשיר.

אמר הרב: "וכי את המטבע הוא צריך? הוא צריך לשיר, זה מה שמחיה אותו! תקראו לו מיד!".

הביאו אותו, הכניסו אותו הביתה, והוא שר לפני הרב.

תח... מנין היה לרב מטשיבין זמן לכך? הרי סדר יומו היה כל כך עמוס?

אבל כשמדובר בחסד עם יהודי - כבר אין שאלה! (יחיראב)

תן לו משל

אל האדמו"ר רבי יואל מסאטמר זצ"ל הגיע אדם והרים תרומה של ארבעים ושבעה דולרים לצדקה.

"מדוע ארבעים ושבעה?" שאל הרבי. "הנני נותן לכבוד הרבי, ו'יואל' בגימטריה שווה ארבעים ושבע".

"כאן באמריקה קוראים לי יואליש", השיבו האדמו"ר מניה וביה... כיוצא בכך אמר פעם רב לאדם שהבטיח לתרום עשר פעמים ח"י - "מוטב שתתן פעם אחת 'מ'ת', מאשר עשר פעמים 'ח'י'..."

במרבות המקרים, דווקא אנשים שאין להן - נותנים בעין יפה יותר. למסקנה זו, הגיע ה**מהר"ם שפירא זצ"ל** לאחר הסיבוב שערך בבתי הגבירים, שבסיומו אמר: "הגבירים אינם נותנים כל כך, ואילו אנשים הנמנים על המעמד הנמוך והבינוני, הנותנים כל אחד כפי יכולתו, והם אלו שזוכים לתת ולהחזיק תורה".

"כעת הבנתי", המשיך, "מדוע אומר דוד המלך 'אל תבטחו בנדיבים בן אדם שאין לו תשועה' - אין לבטוח בנדיבים שיתנו; בן אדם שאין לו - ממנו תבוא הישועה!".

רמז נאה לכך אנו מוצאים בדברי ה**לחם לפי הטף'**:

"עשיר' בגימטריה שווה חמש מאות ושמונים, 'עני' בגימטריה שווה מאה ושלושים, וההפרש ביניהם הוא ארבע מאות וחמשים, השווה בגימטריה למילה 'תן'."

דהיינו, ההבדל בין העשיר לעני הוא במידת ה'תן' שלהם - מי שנותן הוא עשיר, ומי שאינו נותן הוא עני, מבלי שתהיה חשיבות למצב חשבון הבנק שלהם.

ואלו שזוכים לתת - הרי הם נצלים מדינה של גיהנם!

(ומתוק האור)

הסכנה הגדולה היא לך שהמטריה תהיה גבוהה

למדי ונפסס אותה,

אלא שהמטריה תהיה נמוכה למדי ונשיל אותה.

"אם בחוקתי תלכו... ונתתי גשמיכם בעתם"

בעת שיש מזג אויר נאה, ושמש נעימה זורחת על הארץ, מתפתים אנשים ללכת לטייל בחוצות, ואינם באים לבית המדרש לעסוק בתורה. לעתים צריך הקב"ה להוריד גשמים שלא בעתם, כדי להכניס את העם לבית המדרש... אבל כשתהיו עמלים בתורה, אזי "ונתתי גשמיכם בעתם" - רק בעת שיש בהם צורך, כדי שתתן הארץ יבולה וצף השדה ייתן פריו.

(וידבר משה)

הפתגם השבון

לחצית להחייג אדם נפסיד הכיסאון אלא הלמיה, ואך החיצו השני הצלוח אל הלמיה.

היא הציגה לו בדים שונים בדגם ובסוג, והוא החל להתווכח ולהתמקח: "לא טוב, לא נראה לי, האם אין לכם דוגמא נוספת?" "יש משהו למעלה, אך זה כבר לא במודע" אמרה בעלת החנות. "בכל זאת, תביאי לי מלמעלה, נראה". לקחה בעלת החנות סולם, טיפסה, הסיטה גליל לפה, גליל לשם, שלפה, הביאה, הניחה את החבילה על השולחן -- הגוי איננו. נו, מילא, ברוך שפטרנו-- שילך. היא מסתכלת, ו-- אוי! הוא שכח פה את הארנק... כעת יהיה בלגן רציני. הוא יאמר כי היה לו בארנק הון של מיליון רובל, ושדדו אותו... היא החלה לרץ עם הארנק בבהלה לחפש את הגוי. חיפשה ברחוב הראשי, התרוצצה ימין ושמאל והאיש איננו. קמה בהלה, הכל שמעו את הסיפור וריחמו עליה. אנשי העיריה סייעו לה לחפש את הגוי בסמטאות, אך דומה שהאדמה בלעה אותו. מה נעשה? כזו צרה! מלאת דאגה שבה הבית, והמתניה לשוב בעלה, תשועה ברוב יוצא. אמר לה: "קודם כל נפתח ונראה כמה יש, אולי באמת יש מיליון?..." האשה הכשרה התנגדה: "רק זה לא! נוכל לומר כי לא פתחנו. כי אם פתחנו בוודאי לקחנו". אך הוא סבר ואמר: נפתח ונראה מה יש בו. ר' יצחק נטל את הארנק, פתח, וספר ומנה - חמשת אלפים רובל. בדיוק הסכום שהלווה לאותו יהודי! מיהר האיש לבית הרב לשאול בעצתו, לקבל דעת-תורה. הרב, יהודי קדוש, הפטיר: "אין כל ספק שה'גוי' הוא אליהו הנביא. הקב"ה היה ערב, והוא נשלח להחזיר את כסף ההלוואה. מכיוון שההחלטה לתת לא היתה שלך בעצמך כי אם של אשתך, לכן היא זכתה לראותו - את אליהו הנביא". אחרי הצהרים הגיע היהודי הזר, הלווה, וביקש להחזיר את ההלוואה. אמר ר' יצחק "פעמיים אני לא לוקח... הערב כבר החזיר את החוב!"

ר' יצחק שמאל היה יהודי ירא שמים ובעל אמצעים, הוא התגורר בעיירה פולנית והחזיק בבעלותו חנות כל-בו. יום אחד נכנס לחנותו יהודי זר וביקש הלוואה על סכום מכובד: חמשת אלפים רובל. "אוכל לתת לך הלוואה, אך הואל והבא 'ערבים' כי אינני מכירך", אמר ר' יצחק. "אינני מקומי", השיב היהודי, "וכמו שאתה אינך מכיר אותי, גם אחרים בעיר אינם מכירים אותי. אדם נאמן אני, הגון וישר, אבל אין לי דרך להוכיח לך זאת, ואין מי שיחתם לי כאן ערבות". "אם כן - גרוע יותר. מה אעשה...?", הפטיר ר' יצחק, ופנה לענייניו. "ומה אעשה אני? זקוק אני בדחיפות להלוואה" פלט הזר בכאב. לאחר מחשבה הוסיף ושאל: "האם די לך בערב יחיד?" "כן. אם ידוע הוא, ובעל יכולת ואמצעים" השיב ר' יצחק. יצא הלה מהחנות ושב עם שטר חתום, עליו כתוב: "מלווה ד' חונן דל". נו, האם ערב ידוע הוא? כלום יש לו יכולת?... ר' יצחק בא במבוכה - מה אני עושה עכשיו, האם יכול אני לומר 'לא'? וכי אינני סומך על הקב"ה?! ומאידיך, הלה אומר שהקב"ה ערב, הוא אומר... "אתה יודע מה? תמתין לי, תכף אשוב, אמלך באשתי ומה שהיא תאמר אעשה". אמר ר' יצחק ופנה לביתו שברחוב הסמוך. סיפר לאשתו את כל הסיפור והעלה את הספק: "ומה אעשה כעת? לומר כן? לומר לא? מה שתגידי אעשה, ושלום על ישראל!". "לכזה ערב אין אפשרות לסרב. תן!" אמרה. ר' יצחק שב על עקבותיו ונתן ליהודי את הסכום לשלושה חדשים. הלב דופק, ואת הנעשה אין להשיב. חודש עבר, וגם חודשיים. תמו שלושה. יום הפרעון הגיע. ר' יצחק נסע למסחר לעיר הגדולה, ורעייתו עמדה בחנות. גוי שחור נכנס לחנות "אני מעונין לקנות בד לבגד", ביקש.

כחשוב מאד הוא, סימן שהוא לאט השתמש צורח.

נאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך

מלך שכר פועלים רבים, והיה שם פועל אחד שמלאכתו ארכה ימים רבים. משתמה המלאכה נכנסו הפועלים ליטול שכרם, ונכנס אותו הפועל עמהם. אמר לו המלך: "הללו עשו עמי מלאכה מועטת, ואני נותן להם שכר מועט, אבל אתה - חשבון רב אני עתיד לחשב עמך", המתן נא. אשלם להם מהר ואוכל להשקיע את הזמן הרב הדרוש כדי לחשב משכורתך ולתת לך תגמול. הצדיקים בעולם הזה מבקשים שכרם מלפני המקום, והרשעים עושי רע כל היום - גם הם מבקשים שכרם. אומר הקב"ה לצדיקים: "הרשעים הללו עשו עמי מלאכה מועטת ואני נותן להם שכר מועט, אבל אתם חשבון רב אני עתיד לחשב עמכם". הקב"ה מבקש, כביכול מן הצדיקים להמתין מעט, עד שייתן את התשלום המועט לרשעים, ואחר יפנה אל הצדיקים לזמן רב לשלם את שכרם הגדול והמרובה. ישכיל האדם ויבין, שאין לו להתמרמר ולדאוג בשל מצבו החומרי הזמני. אם עושה הוא את רצון ד' ומקיים מצוותיו - מובטח לו שיבוא על שכרו באופן מושלם. אם לא שפיר מצבו כעת, הרי זה אך ורק זמני ורגעי. הקב"ה פונה מכל עסקיו, ומשלם שכרם של מקיימי מצוותיו.

(חפץ חיים על התורה)

מה טוב בקללות?

כתוב בהלכה, ש'הבעל-קורא' מנמיך את קולו בזמן שהוא קורא את הקללות. בזמנו של ה'חפץ חיים' היו אנשים שיצאו מבית הכנסת בזמן קריאת הקללות. פשוט ברחו, לא רוצים לשמוע... ו'הבעל קורא' היה קורא את הקללות במהירות גדולה. המשיל על כך ה'חפץ חיים' משל: יהודי היה צריך לצאת לדרך לפרנסתו. הדרך היתה מלאה בבורות, בקוצים ובברקנים. מסוכן היה ללכת בה. פחד גדול נפל עליו. אשתו, שהבחינה בכך, אמרה לו: "יש לי עצה פשוטה עבורך: כסה את עיניך במגבת עבה, כך לא תראה את כל הסכנות שאורבות לך בדרך..." נענה ואמר לה: "אדרבה! אם אפקח את העיניים ואשגיח היטב - אולי יש סיכוי שאעבור את הדרך בשלום. אבל אם אכסה את עיני - הלא תגדל הסכנה לאין ערוך". הנמשל, אם נאזין ברבו קשב לקללות - יש סיכוי שננצל מהן, כי נזהר שלא לחטוא ונצל. אבל אם נאטום אזניים, נברח מפניהן - הסכנה גדולה שבעתים...

ס"ח קנייני התורה | משל האבות

מתרחק מן הכבוד

הגאון רבי חיים חזקיהו מדיני זצ"ל, בראש ספריו הענקיים 'שדי חמד' מודיע ברוב ענווה: 'שום אדם לא יסמוך להלכה ולמעשה על מה שכתבתי בספרי, כי אני לא באתי לפסוק דין ולהכריע בדבר שיש בו מחלוקת, רק העתקתי מה שמצאתי באיזה ספרים, לזכות את מי שאין בידו ספרים...'. הוא השתדל להיכנס לבית הכנסת בשעה שהציבור עומד על רגליו, כגון ב"ברוך שאמר" או בפסוקים "ד' מלך", כדי שלא יעמדו לכבודו. כך היה מהדר לעלות לתורה דווקא בפסוקי התוכחה בשבת שקורין פרשת 'בחוקותי' ו'כי תבוא', למרות שרבים נמנעים מכך. בלכתו היה עוקף את הרחובות שהיו שם חנויות, כדי שלא יצטרכו האומנים לעמוד לכבודו. מעשה בסנדלר אחד שהיה משתדל לעמוד ולברכו, אמר לו הגאון: "הלכה פסוקה היא שפועל שכיר אסור להפסיק את עבודתו בכדי לדרוש בשלום עוברים ושבים, ואתה הרי הנך שכיר יום לבני ביתך... לכן אבקשך שלא להתבטל ולא לעמוד לפני".

(לעניינים ייתרו)

מי יכול לברך על התורה?

למנהג האשכנזים נוסח ברכת התורה הוא "... אשר קדשנו במצוותיו... לעסוק בדברי תורה". וכבר הקשו המפרשים: איך שייך לומר "לעסוק בדברי תורה" אצל אנשים שאינם לומדים תורה? ובאר 'הילקוט הגרשוני': כשיהודי ירא שמים הולך לעבודה בבוקר להביא פרנסה, ומתוך כך הוא מפרש כפי הנדרש כדי להחזיק לומדי תורה, יכול הוא לברך "לעסוק בדברי תורה", שכן הולך הוא לעסוק בפרנסה עבור דברי תורה. נמצא שכל עם ישראל יכולים לומר "לעסוק בדברי תורה" - החכם אומר זאת ועוסק בתורה, ועם הארץ אומר זאת ועמל לפרנסתו למען דברי התורה.